

Feltskjema Registrering av kulturminner i Holmestrand kommune	Objekt nr.: HO-10032
--	-----------------------------

Kulturminnetype:	Butikk og bakeri
Utfyllende type/navn	Olaf Granheim, Bakeri og utsalg
MIS nummer og navn:	57. Annen teknisk/industrielt kulturminne

Fylke:	Vestfold	Fylkesnr. :		
Kommune:	Holmestrand	Kommunenr.:	0702	
Sted:	Hvitvingfossveien 9			
Stedsbenevnelse:	Navn	Gnr.	Bnr.	Festnr.
	Hvitvingfossveien	4	137	
Kartfesting:	Nord (høyest tall):	Øst (lavest tall):	Koordinatsystem:	
	59 28.761	10.19.249	HTC desire M(mob.telf.) WGS	
Riksantikvarens "Lokid."	0			

Kort beskrivels av hva funner er:	Tomt der det tidligere var et bakeri og før det både "Landhandleri og Bakeri".
Beskrivelse av tilstand:	Det er ingen synlige spor av bebyggelsen i dag. Huset er revet.
Merknader:	
Fotografier -A :	HO-10032-A "Lunds Landhandleri & og Bageri" fra ca 1920. Bildet et tatt fra veien ovenfra mot syd/øst.
Fotografier -B :	HO-10032-B Prospektkort over Klevbrottet
Fotografier -C :	HO-10032-C Baker Olaf Thomas Granheim
Fotografier -D :	HO-10032-D Baker Olaf Thomas Granheim med familie (f.v. Astrid, Aud, Olaf og Ragnhild)
Fotografier -E :	HO-10032-E Bakerbilen foran bakeriget. Personene er Aud og Ragnhild (døtre av bakeren)
Fotografier -F :	HO-10032-F Bakerbilen foran bakeriet. Personene er Sten Ove Jeppesen og Knut Svebakk-Johansen
Fotografier -G :	HO-10032-G Lysekronen som har fulgt bygningen i alle år.
Fotografier -H :	HO-10032-H Prisliste fra 12. juni 1951

Dato:	03.01.2011
Registrator:	Knut Svebakk-Johansen

Kildedel		Objekt nr.: HO-10032
	Fakta:	

Det er drevet landhandel og bakeri på stedet fra tidlig på 1900-tallet. Da i regi av "Lunds Landhandleri & Bageri". (Kilde: Botnar nr. 3 av 1993 side 25.) Tomten ble utskilt fra Gausen gnr. 4 bnr. 1, tinglyst 02.08.1906. Årlig leie var kr. 36,-. Eier ble da Fru Olava Lund. Eiendommen fikk navnet "Flora" og bnr. 27 under gnr. 4 bnr. 1, Gausen. Frem og utover 1920-årene ble eiendommen benyttet til Landhandleri og Bageri under navnet "Lund Landhandleri og Bageri". Den 22. desember 1922 ble det eiendommen "Flora" utskilt en tomt med påstående hus til Arne Larsen. Tomten ble benevnt med feste nr. 40 og årlig leie kr. 11,- som skulle fratrekkes den opprinnelige leien for Flora. Denne eiendomme ble senere overtatt av steinhugger Carl Gustavsen. Flora med påstående hus der bakeriet var i kjelleren ble senere overdratt til baker Halgrim Hansen. Tidspunktet er ikke kjent. En branntakst avholdt av lensmann Henry Hansen satt eiendommens verdi til kr. 32.400 i 1946. Eiendommen ble senere solgt til Ole Arnold Harestad, som også var baker. Den 29. august 1949 ble eiendommen solgt til Olav Thomas Granheim med frue Astrid (født Klavnes fra Våle). Han drev der bakeri med eget utsalg og leverte bakevarer til store deler av Botne. Olav Thomas Granheim var født i 1915. Han var den siste bakeren på Klevbrottet. Han hadde gått i lære hos baker "Sigern" i Asker. Han var den gang 34 år gammel. Granheim sluttet som baker i 1960 for å arbeide på Nordisk Aluminium. Han ble nok syk av melstøvet, og denne sykdommen dro han med seg videre til han døde i 1974, kun 59 år gammel. Bygningen ble revet rundt år 2000 for å gi plass til utbedring av Hvitvingfossveien. I store deler av tiden fra huset ble bygget var 2. etg. utleid til en og to familier. Ofte også med barn. Kristian og Dagny Bakke Kristiansen bodde i 2. etg. i mange år. I den andre leiligheten bodde fam. Syversen.

Fakta forts.: Bakeriet var i kjellen og han var alene i bakeriet. Det var opp kl. 0100 når det var mye å gjøre og ellers senest kl. 0300. Alle bakervarene skulle bringes ut til butikkene før disse åpnet om morgenen. Fruen Astrid i noen grad bestemor (mor til Astrid Klavnes) var i bakeriutsalget. Astrid var også med i bakeriet fra ca kl. 0500 hver morgen. Makineriet i bakeriet bestod hovedsakelig av en stor eltemaskin, piskemaskin, bolledeler, bakerbord. Winerbrødkutter hadde han ikke, men var like rask med kvinen. Det var også en bakeroven (el.) med plass for to høyder av brød. Det var et tungt yrke å være baker den gang. Melsekkene ble hentet på jernbanene og båret inn (50 kg.) De første årene ble varene kjørt rundt med en motosykkel med kasse bak, senere egen bil, en Austin fra Betum i Våle og senere også en Austin (blå varebil). Leveranser av brød og kaker var til de fleste av butikkene i Botne og til Grettebygda. I bakeriutsalget var det også to bord for servering. Granheim var kjent for gode bakervarer og et dyktig håndverk.

(Kilde: Aud Thomassen f. Granheim)

Fortellinger, tro og tradisjon:

Det hendte nok at det var utøyt i bakeriet, og det ble satt ut rottegift, så dette gikk greit. En gang var det riktig nok en rotte som angrep fru Granheim da hun skulle jage denne ned fra et brett oppunder vinduet over bakerbordet. Dette gikk også bra. Men helsesrådet hadde slike bedrifter under stadig oppsyn. Slike steder fikk fra tid til annen også besøk av det vi idag ville kalt "fant". Det var spesielt to personer, Ludvig og Rakel, som kom og ba om mat flere ganger i året. Likeledes huskes det en person med lang svart frakk og stor hatt som kom gjevnelig. Han mer mer beskjeden. Alle fikk de litt å spise fra bakeriet.

Margit Svebakk-Johansen (95 år) kunne også huske denne siste mannen med sort sid frakk som fra tid til annen gikk og tigget etter mat. En gang kunne hun fortelle at ungene hadde "funnet en mann". Dette var han som hadde lagt seg til å sove på "løkka" nedenfor huset til Lindberg. Barna i område var svært forskrekket da de så denne gamle mannen som lå å sov en varm sommerdag.

Gamle brød ble levert til gården Klavnes i Grettebygda som dyremat. Da Granheim overtok huset i 1949 var det en stor lysekroner som var med i salget. Denne har Aud Thomassen tatt vare på og gjort om til elektrisk og er i daglig bruk i dag. Lysekronen ble antagelig kjøpt tidlig på 1900-tallet av første eier. Den er fra "Jebesen" i Tromsø iflg. stempel på lysekronen. (se bilde nedenfor).

Det foreligger også ei prisliste fra Vestfold Baker og Conditörimesteres Forbund fra 12. juni 1951. Denne viser at et brød den gang kostet 71 øre fra eget utsalg. Det var den gang lik pris for brødvarer for hele Vestfold. (se bilde HO-10032-H)

(Kilde: Aud Thomassen) Bekken som rant ned fra Klevbrottet og bak uthuset til Granheim er starten på det som lengere nede ble kalt "Dunkebekken", når den kommer inn i gamle Holmestrand kommune. Denne lille bekken ble brukt til å holde mat kald i sommerhalvåret både av Granheim og de øvrige som bodde i huset. (Kilde: Dagny Bakke Krisiansen)

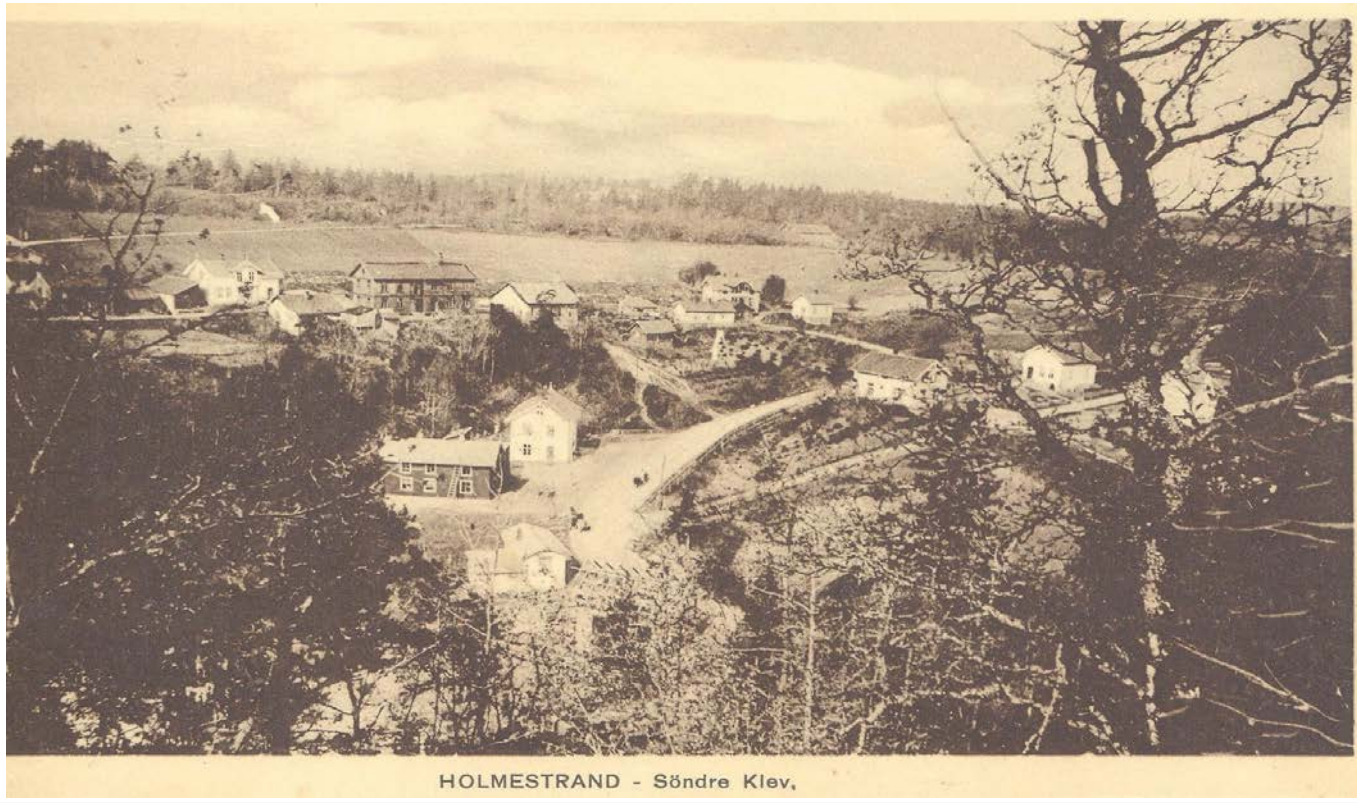
Historiske opplysninger:

Datering:

Eldre fotografier/kart:	Bilde HO-10032-A viser butikken og bakeriutsalget fra ca 1920. HO-10032-B Prospektkort fra Kleivbrottet
Merkander:	
Dato:	03.01.2011
Registrator:	Knut Svebakk-Johansen

Kvalitetssikring	(fylles ut av kvalitetssikrer)
Kontrollert dato:	2011.03.13
Kontrollert av:	Paul Edouard Thode
Sefraknr.:	
Status:	
Merkander/suplerende opplysninger:	

Fotografier:
 <p><i>Lunds Landhandleri & Bageri på kleivbrottet fra ca. 1920.</i></p>
Fotografier - A :

HOLMESTRAND - Söndre Klev,

Fotografier - B :

Fotografier - C :

Fotografier - D :

Fotografier - E :

Fotografier - F :

Fotografier - G :

Prisliste

for
Vestfold Baker- & Conditormesteres
Forbund.

Varer	Vekt/stekt	Til de		Fra	
		handlende	utsalgsst.	handlende	restaurant
		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Ugrislet rugbrød (rundstekt)	1040 gr.	0,71,5	0,86	0,83	
— — sammenskjøvet	520 -	0,39	0,48	0,46,5	
— — — — —	1040 -	0,69,5	0,84	0,81	
— — — — —	520 -	0,38	0,47	0,45,5	
Grovbrød (rug)	1040 -	0,67	0,81	0,78	
— små	520 -	0,35	0,44	0,42,5	
Kneipbrød	780 -	0,59	0,71	0,68	
Grahambrød	520 -	0,47	0,57	0,55	
Blanningsbrød	520 -	0,47	0,57	0,55	
Helkornbrød	520 -	0,47	0,57	0,55	
Bergensbrød	520 -	0,47	0,57	0,55	
Vørterkake	520 -	0,67	0,81	0,78	
Hvetekake	520 -	0,67	0,81	0,78	
Hveteloff (vannloff)	520 -	0,48,5	0,59	0,57	
— — små	260 -	0,26	0,32	0,31	
Frøbrød (franskbrød)	260 -	0,34	0,40	0,38,5	
Julekake	520 -	1,85	2,40	2,30	
— — — — —	1040 -	3,70	4,80	4,60	
Melkeloff	520 -				

Skonrokker pr. stk. (Deigvekt 2000 gr. 30 deler)	Kr.	0,08
Rundstykker 65 gr. stekt	-	0,14
Kavringer pr. hg.	-	0,49
Boller pr. stk.	-	0,14
Små boller	-	0,08
Wienerbrød pr. stk. vekt 25 til 32,5 gr stekt	-	0,15
Prinsessekaker, Wiener-ringer, tyske julekaker		
Borgermesterbrød, tertehorn	-	1,40
Fylte kaker: Marvposteier, Massariner, Linser, Romkaker,		
Små epleterter o. lign.	-	0,30
Småkaker, alle sorter	-	0,13

(25 % rabatt for handlende og 5 % for bevertningssteder).

Ovenstående priser gjelder straks.

Tønsberg, den 12 juni 1951.

Noteringsutvalget.

Fotografier - H :